

MASKE workshopen er første del af huskunstner projektet MODERATOR.

Med billedkunstner Simone Aaberg Kærn

Vi undersøger overvågningen ved at lave masker- objekter som senere skal bruges i en performance.

Hvad skal der til for at snyde ansigtsgenkendelsen i dit kamera?

Maskeworkshopen er kunst som en undersøgende process.Vi undersøger hvordan ansigtsgenkendelse i vores telefoner virker og hvordan vi kan snyde teknologien. Ud fra undersøgelsen opstår et fysisk udtryk og gennem at arbejde med det fysiske udtryk kan vi samtale omkring overvågning og hvordan den påvirker os. Vi skal anvende samtalerne og maskerne i den endelige afsluttende fællesperformance på skolen i marts.- mere om den senere.

Jeg som billedkunstner er ret typisk for min generation. Vi er trænet til og interesserer os ofte for filosofi og sociologi. Altså kunst i samspil med ikke bare kunsthistorien men kunst som en aktiv deltager i vores samtid. Denne kunstform har rod i konceptkunst og ja, hele modernismen.

Jeg er personligt interesseret i geopolitiske og psykologiske krydsfelter og stødte tidligt på Michael Foucault's ide om Panopticon, tanker som jeg stadig tænker er relevante.

Michel Foucault (1926-1984) var en fransk filosof og sociolog, der undersøgte magt, viden og social kontrol i moderne samfund. I sin bog Overvågning og straf (1975) bruger han panoptikonet som en metafor for, hvordan magt udøves gennem overvågning. Panoptikonet var et fængselsdesign, hvor fangerne vidste at de blev overvåget men aldrig hvornår, og derfor begyndte at overvåge og kontrollere sig selv.

Foucault argumenterer for, at denne form for usynlig og internaliseret magt ikke kun findes i fængsler, men også i skoler, hospitaler og i dag i den digitale overvågning. Overvågning skaber ikke kun sikkerhed, men også selvkontrol og adfærdssændringer hos dem, der ved, de kan blive set.

Vores projekt med masker og overvågning kan ud over at være æstetisk og visuelt interessant forstås gennem Michel Foucault teori om panoptikon, altså, hvordan konstant mulighed for overvågning påvirker vores adfærd. I dag lever vi i et digitalt panoptikon, hvor ansigtsgenkendelse og overvågningssystemer er med os overalt og måske har en lignende effekt- er det noget du tænker over? Når vi arbejder med masker for at forstyrre ansigtsgenkendelse får vi agens kan vi undersøge, hvordan teknologi og overvågning påvirker vores frihed, identitet og adfærd. Maskerne bliver et kreativt redskab til at forstå og diskutere magt, overvågning og selvkontrol i en digital tidsalder.

Maskeprojektet er en introduktion til kunst som undersøgelse og kunsten som agens. Vi vil bruge subversive og aktivistiske tilgange og metoder i kunsten- men for at komme fri af 1990'ernes kunst skal vi forsøge at krydse projektet med neo-dadaisme. Hvordan kan absurditet og signalforvirring give projektet en uforudset kant?

Grunden til at jeg gerne vil have Dada eller måske surrealistiske elementer med er at tiden nu minder om tiden omkring den første verdenskrig før og efter- Der er mange store ideologier og magter der rykker i os og vil spænde os for alle mulige vogne- her kan en dadaistisk tilgang måske være et sted hvor kunsten kan tilbyde et mødested. Gennem Dadas rige billedsprog og kollageæstetik kan vi undslippe strømlignede og forkromede 80-90'ér kunstprojekter og holde fast i

det grusomme og det poetiske og lave god plads til fantasien. Når man arbejder med samtidsrelevante emner og koncepter, kan værket let ende med at blive en visualisering/ illustration eller et statement og det vil jeg gerne undgå. Kunst kan være så meget mere end det.

Dadaismen opstod under og efter 1. verdenskrig i en tid, hvor store ideologier kolliderede, og statsmagter forsøgte at spænde kunstnerne for deres projekter. Der er paralleller til vores tid, hvor geopolitiske aktører og teknologigiganter forsøger at forme vores adfærd. Dada kunne her blive et kunstnerisk redskab, hvor vi gennem kaos og humor kan vriste os fri.

Maskerne som modstand

Når vi laver masker for at snyde ansigtsgenkendelsesteknologi, bliver vi bevidste om overvågningens tilstedeværelse gennem vores handlinger. Vi går fra at være passive objekter for overvågning til at blive aktive deltagere, der udfordrer systemet. Denne handling kan skabe en følelse af agens det vil sige at vi tager kontrol over vores ansigt som data og genvinder en del af vores privatliv.

Samtidig kan det føre til refleksion over, hvordan overvågning påvirker vores adfærd og identitet. Når vi forandrer vores udseende for at undgå genkendelse, bliver vi konfronteret med spørgsmålet: Hvorfor vil vi ikke ses? Hvem er vi, når vi ikke kan aflæses? Giver det os frihed til at bryde normer eller finde ind til os selv? Bliver den anonyme skadelig for fællesskabet? Hvad vinder vi og hvad tabes?

Projektet bliver en leg med overvågning, masker, teknologi og identitet. Kan vi undslippe, måske bare et øjeblik uden verden kikker med?

Vores maskeprojekt kan ses i lyset af Foucaults panoptikon: Hvordan påvirker den konstante mulighed for overvågning vores adfærd? Bliver vi selv til vagter? Hvem vogter vi? Kun os selv?

Vi lever i et digitalt panoptikon, hvor ansigtsgenkendelse og dataindsamling er overalt men hvor meget fortrænger vi det? Tænker vi egentlig over det? Påvirker det os overhovedet? Gælder Foucaults tanker i dag?

Når vi arbejder med masker for at forstyrre ansigtsgenkendelse, får vi agens, vi handler mod overmagten. Vi går fra at være passive objekter for overvågning til at blive aktive deltagere, der undersøger og udfordrer systemet. Maskerne kan måske snyde teknologien, de bliver et kunstnerisk redskab til at undersøge, forstå, diskutere og opleve, hvordan magt, overvågning og selvkontrol fungerer i vores digitale samtid. - det er i hverfald mit håb!

Projektet bliver en introduktion til kunst som undersøgelse og som et sted, hvor vi kan tage agens. Vi vil bruge subversive og aktivistiske metoder og udfordre dem. Subversiv kunst har rødder i modernismen. Jeg tror først rigtigt der kom gang i begrebet i 70 - 80'erne, men for at undgå at havne i gamle formler og kolde agiterende, strømlignede konceptuelle formater, vil vi eksperimentere med en neo-dadaistisk tilgang: Hvordan kan absurditet, signalforvirring og nonsens give vores projekt en kant og nerve?

Dadaismen opstod under og efter 1. verdenskrig i en tid, hvor store ideologier kolliderede, og magter forsøgte at trække folk med i deres projekter. Der er paralleller til vores tid, hvor geopolitiske spændinger og teknologigiganter forsøger at forme vores adfærd. Dada kunne her blive et kunstnerisk mødested, hvor vi gennem kaos og humor kan vriste os fri af strømlinede og statement-baserede kunstprojekter.

Maskerne som modstand (kunstnerisk subversiv handling)

Når vi laver masker for at narre ansigtsgenkendelse, bliver vi fysisk bevidste om overvågning. Vi går fra at være dataobjekter til at tage magten over vores ansigt som data. Det giver en oplevelse af agens fordi vi handler aktivt i stedet for passivt at lade os afæse.

Prøv at finde på spørgsmål og find svar som passer ind i projektet:

Hvordan virker masker som vi laver dem i forhold til Foucaults tanker om internalisering af undertrykkelse?

Hvorfor vil vi ikke ses?

Hvad opnår vi med maskerne?

Hvem er vi, når vi ikke kan aflæses?

Giver anonymitet os frihed eller bliver vi usynlige for fællesskabet? Vil det gøre os ensomme?

Hvad vinder og hvad mister vi ved at skjule os? Ved ikke at dele alt?

Find bedre spørgsmål.

Senere i projektet vil vi undersøge, hvordan overvågning bruges i Kina, USA og herhjemme, samt i krigs- og konfliktzoner tæt på Europa.

Maskerne bliver et visuelt eksperiment og en kunstnerisk handling, der sætter fokus på magt, frihed og retten til privatliv i en verden, hvor synlighed og deling er blevet normen. Maskerne vil også kunne beskytte dig mod andres blikke under performanceen?

Hvad nu hvis?

Hvad sker der, hvis verden bliver mere urolig, og teknologivirkomhederne arbejder imod os? Kan kunst være et frirum til at undersøge mulige fremtider og modstandsstrategier?

Begreber vi skal kende og kunne diskutere:

Værk- Hvad er et kunstværk? Hvornår er et objekt et kunstværk?

Performance: Er en kunstnerisk handling hvor man bruger sin krop og måske genstande i et rum. OBS! Man kan diskutere vildt og inderligt om hvad en performance er. Den kan være struktureret omkring en række regler eller en opskrift og behøver ikke nødvendigvis have en handling. En performance kan gribe ind i eksisterende aktiviteter og kan være annonceret eller inviteret men kan også være uinviteret - den slags kan også kaldes en happening eller intervention/ aktion. I modsætning til meget teater kræver en performance ikke en scene.

Dadaisme: Kunstretning fra 1910-20'erne, der brugte absurditet, nonsens og kaos som protest mod krig, autoritet og konventioner.

Surrealisme er en kunstnerisk bevægelse, der opstod i begyndelsen af det 20. Århundrede og fokuserede på at udforske det ubevidste sind, drømme og irrationelle elementer. Bevægelsen var kollektiv men ses nu som om den blev grundlagt af den franske forfatter og kritiker André Breton i 1924, da han offentliggjorde det første surrealistiske manifest. Men, altså vigtigt at det var en kollektiv bevægelse!

Agens: Evnen til at handle og påvirke verden omkring sig.

Subversiv: Noget, der undergraver eller udfordrer eksisterende magtstrukturer eller normer.

Konceptkunst: Kunst, hvor idéen bag værket (kan være) er vigtigere end det æstetiske resultat. Konceptkunst kan være en opskrift eller en tanke- ikke nødvendigvis et fysisk værk.

Objekt: En fysisk genstand, som i kunst kan få en ny betydning gennem kontekst (den sammenhæng den indgår i. Objektet kan blive et kunstværk. I vores tilfælde er masken et objekt.

Forberedelse til performance: Arbejde med krop, at dirigere andre, masker og udtryk som en del af et samlet performativt forløb.

Internalisering: Når vi optager ydre regler eller overvågning som en del af vores egen adfærd.

Kunst som undersøgelse: Kunst, der ikke skal illustrere et budskab, men åbner for refleksion, spørgsmål og nye perspektiver.

Panoptikon: Jeremy Bentham blev født den 15. februar 1748 i London, England, og døde den 6. juni 1832. Jeremy Bentham designede panoptikonet og brugte panoptikonet som et konkret design til effektiv overvågning. En cirkulær bygning med en central overvågningstårn, hvorfra en enkelt vagt kan observere alle indsatte uden at de ved, om de bliver overvåget på et givet tidspunkt. Formålet var at skabe en følelse af konstant overvågning, hvilket skulle disciplinere indsatte til selvregulering.

Foucault udvidede dette koncept til at kritisere og forstå, hvordan moderne samfund strukturerer magt og kontrol gennem internaliseret overvågning.

Vi vil komme ind på:

forskønnelse/forherligelse - Traditionelt har kunsten både skulle forskønne og forherlige- i dag taler man ofte om kunsten som kritik. Hvor er forskellen i at forherlige og forskønne og hvad er det skønne?

kunstens funktion - eller om kunsten har en funktion er en vigtig samtale omkring nutidskunst. Skal kunsten noget eller er den bare?

det stedspecifikke - Rigtig meget nutidskunst har kontekst den sammenhæng kunsten indgår i og selve stedet eller rummet og det ts betydning/ funktion som et vigtigt element.

Projektet bliver en leg med masker, teknologi og identitet men også en undersøgelse af, hvordan eller om vi kan være frie i en verden, der altid kigger med.

Kunstnere der kan søge sin inspiration hos:

Jeg er ret interesseret i Elsa von Freytag-Loringhoven. Måske var det hende og ikke Marcel Duchamp som skabte readymaden "Fountain" fra 1917. Porcelænspissoar signeret: "R. Mutt". Meget peger på at det kan være den tyske dadaistiske kunstner Elsa von Freytag-Loringhoven kan have været den egentlige skaber af værket. Duchamp nævnte i et brev til sin søster, Suzanne, at en kvindelig ven under pseudonymet "Richard Mutt" havde sendt ham et porcelænspissoar som en skulptur. Nogle kunsthistorikere mener, at denne ven kunne have været Elsa von Freytag-Loringhoven, baseret på hendes kendte interesse for provokerende og scatologisk kunst.

(lortekunst George Bataille eskrementernes filosofi)

FOUNTAIN blev en central del af dada-bevægelsen og har haft en varig indflydelse på konceptuel kunst.

Elsa von Freytag-Loringhoven var en tysk kunstner og poet, der var aktiv i New York fra 1913 til 1923. Hun er anerkendt som en af de mest kontroversielle og radikale kvindelige kunstnere i sin tid. Hun blev betragtet som en pioner inden for Dada-bevægelsen i USA og var kendt for sine provokerende digte og eksperimentelle brug af sprog. Hun blev beskrevet som "den første amerikanske dadaist" af Jane Heap, redaktør af tidsskriftet The Little Review.

Selvom Elsa von Freytag-Loringhoven var en central figur i Dada-bevægelsen, er der ikke klare beviser for, at hun direkte var en del af Surrealist-bevægelsen. Dada og Surrealismen var to separate avantgarde-bevægelser, selvom de delte nogle fælles træk, såsom en udforskning af det ubevidste og en kritik af etablerede normer. Mens Dada fokuserede på at udfordre og nedbryde traditionelle kunstformer og samfundsnormer, var Surrealismen mere interesseret i at udtrykke det ubevidste sind gennem kunst. Der er dog en vis overlapning mellem de to bevægelser, og nogle kunstnere arbejdede på tværs af begge. Elsa von Freytag-Loringhovens eksperimentelle tilgang til kunst og hendes udfordrende værker placerer hende i en bredere kontekst af avantgarde-kunstnere, der udforskede grænserne for traditionel kunst.

Andre kunstnere jeg skeler til er:

Claude Cahun (1894-1954) En fransk fotograf og forfatter, der udfordrede kønsnormer gennem sine selvportrætter og eksperimentelle fotografier.

Meret Oppenheim (1913-1985)

En tysk-sveitsisk kunstner, der er bedst kendt for sit værk *Le D'jeuner en fourrure* (Frokost i pels), et surrealistisk objekt, der kombinerer en kop, en skål og en ske dækket af pels.

Anbefalet:

Link til Justias nye rapport om overvågning i DK:

<https://justitia-int.org/rapport-oeget-overvaagning-udfordrer-retsstaten/>

Dokumentar om overvågning i KINA:

Total tillid - Kinas masseovervågning | DRTV https://www.dr.dk/drtv/program/total-tillid-_-kinas-masseovervaagning_450285

